

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Folyóirat: Félévre 6 K., negyedévre 3 K. — f.
 Vidéken: " 9 " " 4 " 50 f.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDNOS:
THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Debrecen, Főter, Lamprecht-palota, földszint,
 az udvarban hátul.

Magyar lovagiasság.

Nem foglalkozunk Tisza István tegnapi beszédének érdemével, — mert annak a beszédnek sem érdeme, sem értelme nem volt; ezeket az üres frázisokat legfeljebb hajlongó hivei kísérhetik helyesléssel, mert ez a terjengős, semmit mondó üresség megfelel az ő alkataknak. Komoly ember nem lelkesedik ilyenekért és őszinte politikus bármely párton el fogja ismerni, hogy Tiszának tegnap szerencsétlen napja volt. Először le nem czáfolta Pitreich urat, másodsor meg dicsőhymuszokat zengett neki és kegyes jóindulatába ajánlotta magát. Különböző mellékes dolog az egész. Mondtuk, hogy itt felesleges a szóbeszéd; a Pitreich—Tisza-harcot csak az egyiknek, vagy a másiknak a bukása fejezheti be. Legjobb volna persze, ha mindkettő.

De most nem erről beszélünk. Le akarjuk szegezni Tisza beszédének egyetlen mondatát; csak elszólás lehetett, de ez az elszólás volt az egyetlen igaz szó ebben a beszédben. Azt mondja Tisza, hogy ne bántuk a hadsereg tisztikarát,

mert ellentétbe jövünk a magyar nemzet egyik legszebb tulajdonságával, az *ellenféllel* szemben nyilvánuló magyar lovagiassággal.

Ez már igaz: a közös hadsereg tisztikara a magyarnak ellentéte. Ez volt mindig és ma is ez, mint Pitreich ur és társai ezt napról-napra bizonyítják.

De nem áll az, hogy a magyar politikát ezekkel szemben lovagiasságnak kellene vezérelnie. A diplomácia lehet udvarias, de a politika legyen őszinte. Nemzetek önérzete nem tür semmiféle nyájaszkodást. Az angol nép a legnagyobb nép, pedig nemzeti gőgje határtalan, politikai durvasága páratlan és vasököllel szorit le mindenkit, a ki határain belül vagy kívül polgári szuverénitásának még csak árnyékát is érinteni meri.

Anglia még ma sem tart állandó hadsereget európai értelemben, mert még saját fiainak tulkapásától is félti az alkotmányosságot; aggályai vannak, hogy a merőben angol katonaság államot alkotna az államban. És mi udvaroljunk egy olyan állandó hadseregnek, mely tőlünk idegen, mely dicsőségül tudja magának be, hogy

bőséges fedezet alatt kosarat kötött az ugató magyar kutyák szájára; lovagiaskodjunk olyanokkal szemben, a kik maguk számára követelik a hagyomány tiszteletét és lábbal tapossák, guny tárgyává teszik a mi legszentebb hagyományainkat; a *kik vasra verik azt a gyermekünket, a ki nagyjaink sírját, szobrait megkoszorúzza, legendáris dalainkat éneklí és a kik kintüntetik azokat, a kik ellenségeink emlékét tartják tiszteletben és megkoszorúzzák a Hencziek szobrai.*

Politikai hírek.

Tisza pályafutásának vége. Mint Bécsből jelentik, Liechtenstein Alajos herceg egy választógyűlésen beszédet mondott az ausztriai és a magyarországi helyzetről. Az osztrák parlament bajainak orvoslására szerinte az egyetlen mód a házszabályok szigorítása. Sajnos, erre nem lehet kilátás, mert a császár szigorú alkotmányos érzete visszariad ennek oktrojálásától. Még szomorubbak a viszonyok — ugymond — Magyarországon. Gróf Tisza egyik engedményt adja a másik után, a nélkül, hogy valamit elérne az által és a beléje helyezett remények nem váltak be. Valószínű, hogy a magyar miniszterelnök rövid idő múlva pyrrihusi győzelmet fog aratni, amennyiben törvényerőre emeli a mult évi ujoncjutalékokat, *de ezzel be is*

Régi szerelmek.

Irta: Gróf Vay Sándor.

Hosszu havas délutánokon sok mindenfélét össze lehet gondolni. Elmúlt vidám farsangok, szép asszonyok, bohó meg ábrándos szerelmi álmok, érzékeny históriák jutottak eszembe. Van belőlük elég a leveles ládában. Lehet válogatni.

Imhol mindjárt legfeljeli a szép Draskóczyne esete. Ez még a dédapám idejéből való történet.

Szép asszonyban, nyájas barátkozásban soha sem volt szegény Gömör vármegye. Rimaszombatban, Rozsnyón mindenkor kivették részüket a farsangból. Jutott a vidék kastélyainak, kuriáinak is bőven. A vizesréti Sturmman-féle kastélyban akkora terem volt, hogy mikor egyszer nagyon neki csucosodott a jókedv, huszonnégy cheveauxleger tiszt, lóháton járta benne a kantatáncot. A Draskóczy-familia meg udvari cigányt is tartott.

Talán éppen Vizesréten, de lehet az is, hogy valamelyik Draskóczy-kastélyban, vagy éppen egyik vármegyei bálon ösmerekedett meg a szép asszony azzal a Hompesh nevezetű katonatisztel, a kiról a következőkben leszen majd szó.

Hompech angol esaládból eredt. Magas szál, kék szemü, szökehajú gentleman volt, a ki mindent komolyan vett, többek között a szerelmet is. — Az első minét után ugy belé veszekedett a búbajos magyar menyecskebe, hogy fogadást tett, hogy: vagy ő vagy senki!

Nem csábította Hompech Draskóczyne-t. Nem kért tőle titkos találkozózt jázminbokros lugasban. Még csak leveleket sem küldözgetett utána. Ezt a korrekt gentleman mind shoking-nak tartotta vola egy férjes asszonnyal szemben.

Egyszer azonban — valami restaurációs nagy ebédén, mikor a hazafiak a pénz kevés volta, a só drágasága — akkori örökös gravamen — miatt évelődtek, meg hosszu tosztokban éltették a főispánt, elmondta Hompech a szive szándékát. Angolos rövidséggel, minden képletes beszéd nélkül esetelte nagy szerelmét. Aztán megmondta a szép asszonynak, hogy mellette olyan élete lesz, akár a paradicsomban. Végezetül kérte, hogy váljon el az urától, legyen ne-jévé, mert ő csak majd Mrs. Hompechhez mer közeledni.

Hogy szerette-e Draskóczyne az urát, avagy sem, arról nem beszél a régi familiáris krónika. Lehet, hogy ez is csak olyan

házasság volt, mint annyi más nemes uraimnál. A nénik meg a bácsik kommandálták a partiet, a fiatalok azután valahogy összerördtek. A dolognak sommazata azonban az, hogy Draskóczyne elutasította meg beesületes szándékával is a tiszt urat.

Hompech desperátus volt. Lefeszesebb löször kratatliját, a legnagyobb fehér waffenrockot vette elő, mikor buesuzni ment a százszor szép menyecskehez.

Akkor sem beszélt sokat. Egy szál virágot meg egy hajfűrtöt kért Draskóczyne-tól, hogy eltegye örök emlékül. A virág meg a hajfűrtöt dédanyáink idejében az anziksz-kártyát helyettesítette.

A szép asszony teljesítette az ábrándos lovag kérését. Még azt is megengedte neki, hogy megcsokolja a kezét, ott, a hol az ujjatlan selyemhálóból való keztyű végződött.

Hompech hamar nyergeltetett és elvágatott. Utánna szállt a gömöri utak fehéres pora, hársak virágának édes, balzsamos illata.

Rögen bealkonyodott, mire a tiszt haza ért szállására.

Rideg, egyhangu volt a fogyatékos butorzatú kvártély. A falon afféle chwartzwaldi kakukos óra ketygett.

Hompech elővette a virágot, meg a

Háziasszonyok szives figyelmébe!

A legjobb fűszer és főzelék cikkek jutányos árban beszerezhető **KERTÉSZ MIKLÓS** fűszer, csemege- és déli-gyümölcs kereskedésében Debreczen Csapó-utca 5 szám.

régződik pályafutása, mert az idejünc-jutalékot már nem kapja meg: olyan árat követelnek ezért odaát, a milyent egyetlen ország sem adhat meg.

Petició a nagykarolyi választás ellen. Nagykarolyból írják, hogy Karolyi György gróf választását kérvénnyel támadják meg azon a címen, hogy Karolyi György gróf nincs a választók jegyzékébe főlve.

ORSZÁGGYÜLÉS.

— A képviselőház mai ülése. —

Apponyi fog beszélni. Ez a hír kelt érdeklődést a folyosón, a hol ma is nyomott és nehéz a hangulat. A diszidensek vezérének felszólalása elé feszült várakozással néz a képviselőház, noha különös következtetéseket nem várnak a beszédétől.

Tisza a folyosón tanyázik. Állandóan Perezel Dezsővel tanácskozik. A tegnapi kudarcot akarja talán most, távozása idején, valami cifra klotür-indítvánnyal kiköszörülni? A beszéd hatása leginkább a kormánypárton szemmel látható, alig jött el harminc emberük az ülésre.

A napirendnek először a Kossuth-párti Bakonyi Samu lesz a szónoka. Ma, hosszú idő után ismét eléggé megféleltek a hallgatásra ítélt párt padjai is.

Az elnök háromnegyed tizenegy órakor nyitja meg az ülést. Hitelesített a tegnapi ülés jegyzőkönyvét s előterjeszti az irományokat. Ezután következett a napirend.

Bakonyi Samu beszéde.

Szólal fel elsőnek. Különbösen is szándéka volt felszólalni a javaslat ellen, de most, hogy a közös hadügyminiszter támadást intézett a magyar közjog ellen, amelyeket a miniszterelnök nemcsak vissza nem vert, sőt azonosította magát, kellő kötelessége, hogy szót emeljen ez ellen.

A miniszterelnök tegnap azt mondotta, hogy a hadügyminiszter csak mint katoná beszélt, pedig az tévedés, mert politikával is foglalkozott. Vagy talán a szabadelvű párt kilences bizottsága által kidolgozott katonai programon boncolása nem politikai tényke-

dés. Az, hogy a hadügyminiszter azonosította magát a Derschatte-féle határozati javaslattal, ez nem egyéb, mint egyenes állásfoglalás a szabadelvű párt felfogásával és a Háznak a felségjogok tekintetében hozott egyhangú határozatával. (Helyeslés.) Es a miniszterelnöknek egy szava sem volt erre. Nincs igaza a miniszterelnöknek abban, ha azt állítja, hogy Pittreich beszéde teljesen fedi programját. A miniszterelnök programjában nagy súlyt helyez a katonai intézetek reformjára és tagadhatatlan, hogy az ígéretekben az eddigi eredményekkel szemben lényeges haladás tapasztalható. A hadügyminiszter azonban devalválja ezen ígéretek, mert a haladást nem fogadja el kiinduló pontul a tervbe vett reformoknál. Nagy vívmánynak tekinti a miniszterelnök azt is, hogy a hadügyminiszter e kérdésekben bővebb nyilatkozatát a magyar delegációnak tartja fenn. Ezek mind a magyar országgyűlés alá tartoznak és nem a delegáció alá, mert a hadügyminiszter köteles a magyar nemzet akaratának deferálni, már pedig nem a delegáció az, a mely a nemzet akaratát képviselni hivatott, hanem egyedül a törvényhozásnak ez a faktora illetékes. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Kaas Ivor báró: Tökéletesen igaza van.

Nem szerénytelenség e padokról kérdést tenni a kormányhoz, minő alakban fognak e reformok létesülni? A miniszterelnök annak idején úgy nyilatkozott, hogy törvény alapján nem léptethetők életbe, Pittreich meg akként nyilatkozott, hogy a véderő törvényét. Meglássuk, hogy lesz, amde azt már előre jelzi, hogy a kérdéseket a felségjogok keretébe utalni nem engedik, ezeket rendeleti uton hozni lére nem szabad. Igen sajnós, hogy ezt a rendkívüli fontos ügyet ilyen homályban hagyják. A szabadelvű pártnak katonai programjában foglalták minket ki nem elégíthetnek! (Ugy van balról.)

A katonai büntető perrendtartás kérdése az egyedüli lett volna, a melyben más kijelentést vártak volna e alkalommal a miniszterelnöktől, ez sem történt. Az álláspont, a mely a két beszéd közt van, fődte ugyan egymást, de a mi közjogunk ellenére. Ilyen magyarázatokat elfogadni nem szabad. A miniszterelnök azt mondja, hogy a „nation“ kifejezést mi csináltuk és azt a hadügyminiszter nem ismeri. Kimutatja, hogy a hadügyminiszter régebbi beszédei-

ben már használta a Nacionalitát kifejezést. Visszaütasítja a választ és a javaslatot nem fogadja el. (Zajos helyeslés balról. A szónokot számosan üdvözlük.)

Apponyi Albert gróf beszéde.

Távol állt tőle a szándék, hogy felszólalásával alkalmat nyujtson a vita elhuzódására, de az osztrák delegációban történetek után kötelességének tartja a felszólalást. Az ott elhangzottak a szabadelvű párt katonai programjáról szóltak, kötelesség tehát az ellenkezés, mert a program megállapításába ő is befolyt és így el kell, hogy mondja véleményét a hadügyminiszter nyilatkozatára, valamint a miniszterelnöknek erre adott válaszára. Rövid lesz. (Halljuk! Halljuk!)

Első sorban az a milleauxot kell tekinteni, a melynek kapcsán e beszéd elmondott. A beszéd után a delegáció örömmel adott kifejezést annak, hogy az ő álláspontjuk homlokegyenest ellenkezik a magyar közjogi állásponttal és ennek kifejezést adott mindjárt azáltal, hogy a német közelet egy nagy tényezőjének Derschattának a felségjogokat illető indítványát elfogadta. Hogy ő a felségjogokat, már t. i. az osztrák felségjogot hogyan magyarázzák, az nekünk teljesen irreveláns, azonban az ellen már tiltakozik, hogy a felségjogok magyarázásánál a magyar közjogi állásra vonatkozással beszéljenek. (Helyeslés a balon, balközépen és szélsőjobbon.)

Az a politikai társaság megnyugvással fogadta a hadügyminiszter beszédét, ezt érti, de hogy a miniszterelnök megnyugvással fogadta azt és szinte azonosította vele magát, ezen esodálkozik, ezt el nem hallgatja. A kettő közül valaki téves uton jár. (Ugy van! a balon.)

A hadügyminiszter a hadseregnek jogi természetét akarta feltüntetni. Elősméri a miniszterelnök szavait, hogy a katoná nem képes magát kellőképpen kifejezni közjogilag, de éppen ez alkalomnál ez kissé tévedés, mert a hadügyminisztert olyan általános műveltségének tartja, hogy olyan nagy lapsus lingue-ket nem tehet ily fontos kérdésekben. A magyar törvény ismer magyar hadsereget, a mely az egész hadseregnek kiegészítő része. A hadügyminiszter azonban nem ösmerek csak egész hadsereget, a mely alá tartozik az osztrák, magyar, lengyel, cseh stb. Hát már magában az alapban

hajfűrtöt. Olyan volt az, akár az élő selyem. Szinte áradt belőle a melegség, az illat. Mintha egy-egy villanyos szikra is pattant volna ki a sötétben.

Körülnézett most a tiszt. Boldogtalan szerelme relikviáinak keresett helyet. A rozoga szekrényt nem találhatta elegendő jónak, a fenyőfa-asztal fiókja sem vált be. Egyszer-kétszer kihuzta, majd betolta.

Aztán hosszú lépésekkel elkezdett föl alá járkalni.

Egyszerre csak megállt, kivette zsebéből széles pengéjű, éles kését és fölgombolta mellén a waffenrockot, a kés megvillant, Hompesch egy hosszú, mely vágást ejtett a mellén. Ez már csak titoktartó etui lesz virágnak, hajfűrtnek.

Annyi ereje volt még, hogy a sebbe beugyümöszölte a Draskóczyné hajfűrtjét, aztán végigzuhan a padlón.

Igy találta meg a szolgát, a ki csakhamar föllármázta a tisztet meg a felesert. Jött is az örökösön tubakoló, egy kiesít az orrán keresztül beszélő német, de már nem segíthetett. A selymes asszonyi haj vérmérgezést okozott. Harmadnapra eltemették a hosszú anghlust. Szépen, katonai parádé-

val. A Draskóczy kertből is hozattak egy koszorut a koporsóra.

A szép asszony a rákövetkező farsangon nem ment el egy bába sen. Azt mondta, reumája van. Tartása mintha egy kissé meg is roskadt volna és oreája meghalványoda, mondja a régi följegyzés.

Szerencsésében járt egy másik, szintén idegen származású katonatiszt, Pallavicini őgróf.

Ez Borsodmegyében volt állomáson és gyakran eljárt vendégül Csáky Zsigmond grófhoz. A nyalka tiszt csakhamar szerelme lobbant a szép kisasszony iránt s mint forróvérű olaszhoz illik, tüzesen ostromolta.

A bájos grófné csak nevette a szerelmes olaszt s mikor az eget földet, esillagot, holdat ígértett neki, nevetve ütött legyezőjével kezére.

— Ugyan menjen... mind ilyenek maguk, megígérnek mindent, de még a kisujjukat se hagynák levágnatni értünk.

Pallavicini egy szót sem szólt. Felkelt és a szalemből egyenesen kiment a konyhába. A szakács éppen valamit tranesirozott, afféle konyhabárd volt a kezében.

— Vágja le a kis ujjamat! — mondá

Pallavicini és eleje is tette a tálaló deszkára. A fehérsapkás maître de misine eleinte szörnyen szabadkozott. De pallavicini ekkor ráriadt, hogy: egy-kettő, mert ötöt szurja le.

Hát hiszen az uraknak mindenféle gesztusok van. Meg nem is lesz jó frézálni ezzel a dühös taliánnal, gondolta a szakács. Egy pillant mulva aztán ugy elcsapta a szép tiszt ur kis ujját, mintha örökké anatómiával foglalkozott volna. Mikor Pallavicini bepólyált kézzel, ujját ezüst tálcán hozva, visszament a szalonba, Csáky né holtra rémült. Ez aztán ember. Talán még a fejét is levágnatná, ha erre találnék célozni, gondolta magában és engedett. Elválva férjétől, Pallavicinihez ment nőül, a kivel oly boldogan élt, hogy ilyen házasságok ma már talán csak a mesében léteznek. A levágott kis ujját azonban haláláig megőrizte Pallavicininé, a kit férje alig néhány hónappal élt tul.

A láng kilobbant, oda a varázslat. Néhány ócska levél, följegyzés, maradt mindössze nyalka lovagokról, szép asszonyokról, régi farsangok bohó, meg szomorú szerelmi históriáiról. Fuit.

Alkalmi és báli kivágott lack, bőr és selyem czipők

Neumann Testvérek

czipő-, kalap- és férfidivat-kereskedésében a legjutányosabb árban szereshetők be.

olyan nagy az ellentét a kettő közt, hogy homlokegyenest ellenkezik az.

Az alapvető tételekben e különbség és a félreértéseknek ez örökön bugyogó forrása csak intrazingens, komoly törekvésekkel osztható el. Nem vonja felelősségre a miniszterelnököt, hogy ez ellentétet miniszterelnöksége alatt még nem sikerült kiegyenlíteni, mert az egy nagy komplexum, vizsgáljuk hát a részeket, minő választ adott a miniszterelnök.

Egyik legfőbb argumentuma az volt, hogy a hadügyminiszter beszéde fedi az ő programját. Ehhez sok szó fér. Vegyük csak sorba.

A katonai büntető perrendtartásnál már szembetűnik az ellentét, mert egyénisége és azok, a kik a szabadelvűpárt programját alkották, de azt hiszi, hogy maga a szabadelvűpárt is ama meggyőződésben van, hogy a büntető perrendtartásban a magyar nyelvnek érvényesülni kell. Fontos politikai okok arra kényszerítették, hogy a jelenben elálljanak attól, de azt követelik, hogy az mielőbb létesüljön. Itt tehát már nem fődik a hadügyminiszter nyilatkozata és a miniszterelnök beszéde egymást. A magyar tisztek áthelyezését illetően is a hadügyminiszter beszéde éppen negatívum annak az elvnek, a melyet mi vallunk. A honvédséghez való áthelyezés a legáltalánosabb. A hadosztályparancsnokságnál már eléri előhaladásának sirtatételét. Tessék az áthelyezés kérdését teljesen precízíteni és azt törvénybe lefektetni. A katonai oktatást, vagyis nevelést illetően még a szabadelvűpárt programja sem elegendő, de a vezérnyelv az volt, hogy annyi magyar ifju oktattassék ki a katonai szolgálat minden ágazatában, hogy kellő számmal kerülhessenek ki a magyar tisztek. Hogy ez megtörténhessenek, erre nem elég a jelenleg fennálló se kadet, se reáli gyalogsági iskolák, újakat, tűzérsegit, utászait etcetera kell felállítani.

A hadügyminiszter ezek tervezetéről már most nyilatkozhatott volna. Ami az oktatást illeti, nagyon meglepte a hadügyminiszter beszéde. Az alreáliskoláknál a magyar nyelvnek csak intenzívebb működéséről szól. Már pedig a hadiskolák közül a legnagyobb szükség éppen az alreáliskolákban és annak két legalsóbb osztályában van arra, hogy a tantárgyak magyarul adassanak elő, mert hiszen oda a magyar nevelésből kerülnek egyenesen. Ha pedig az oktatás terén ez a reform be nem hozatik, akkor az egész értékelémmé válik.

Ezek után nem esodálkozik, ha az osztrák pártok nagy bensőséggel szavazták bizalmat a hadügyminiszternek. Ehhez a Pitreich elméletekhez sorakozik még az osztrák igazságügyminiszter elve is, hogy a monarchia polgárai a katonaságon belül is bírnak azzal az egyetemes polgári joggal. (Gúnyos nevetés a baloldalon.)

Tárgyilagosan tekintve a dolgokat, arra kéri a kormányt, oszlassa el azt a homályt, a mely a katonai kérdéseken ül. (Ugy van! Ugy van! a balon.) de kéri a baloldalt, tegye lehetővé a dolgok tárgyilagossá megbeszélését. (Viharos helyeslés a jobboldalon.) Elősméri, hogy az a febzudulás, a mely itt ezen az oldalon van, erős, a nemzet érzéséből fakadó. De ha a febzudulás komoly és ha a kormány nem állana hivatásának kellő magaslátán, ott fogják őt találni legelő a küzdők sorában. A javaslatot elfogadják. Most óhajtsa, hogy fiat lux, legyen világosság, oszlassuk el a sötétséget! (Zajos éljenzés, taps a balon és szélsőbalon. Számosan üdvözlik.)

Elnök: Az ülést 5 percre felfüggeszti.

KRÓNKA.

Nem lehet.

Don Juan levelet kapott egy szép özvegy asszonytól, a melyben találkozára hívja. Don Juan fölött a férfikor sok virágos esztendeje suhant ugyan már el, de azért még mindig imponál deleeg, férfias alakja.

Don Juan pontos ember, betartja mindig az asszonyoknak adott ígéretet. Sajnos az asszonyok feledékenyek, szórakozottak s a kinek udvarát nem egy, de több lovag díszíti, az nem mindig tudja evidenciában tartani a pástörörök idejét. A mi Don Juanunkat is kellemetlen helyzetbe hozta bájos özvegyének szórakozottsága.

Pontos időben megjelent hölgyének lakásán s a mosolygós szemű huz jut szobalány talán először jött életében zavarba. Itt, hatolt, magyarul szeretett volna egy más dolgot, de nem tudott okosabban mondani mint:

— Nem lehet bemenni!

— Nem lehet? — riadt fel Don Juan sötéten.

— Vajon miért nem lehet?

— Hát, hát... azért nem lehet, mert a nagyságos ur fia van odabent!

Az öreg Don Juan mélabusan tekintett maga elé. Aztán eszébe jutott a levelek hullása, daruk távozása, az ifjúkor virágának elhullása. Feltette a kalapját s csak annyit mondott:

— Ha a fiam van oda bent, akkor én természetesen felesleges vagyok.

Szólt és ruganyos léptekkel eltávozott.

Jószívű gyerek.

Berti, a ki ez idő szerint tíz éves, rossz volt és a mamája fenyegeti:

— Megállj, csak hadd jöjjen haza apád!

Megmondom neki, hogy alaposan rakjon meg!

— Ugyan ne tedd azt mamám, — szól Berti.

Berti. — Szegény papa oly fáradt, mikor este haza érkezik!

VIDÉK.

Kirabolt postahivatal.

— Saját tudósítónktól. —

A főváros szomszédságában levő Bieskén vakmerő betörés történt.

Az ottani postahivatalba tolvajok hatoltak be, a kik minden értékű tárgyat és pénzt, melyhez hozzá tudtak férni, elvittek.

A betörés a budapesti főkapitánysághoz érkezett távirati jelentés szerint, az elhunyt éjjel történt és a gaztett elkövetésével két embert gyanúsítanak, a kik tegnap délután érkeztek Bieskére és a postahivatal előtti fül és alá járkáltak néhányszor, mikor már beesteledett.

Ugy látszik akkor kutatták ki, hogy miképpen juthatnak be a postahivatalba, bárba bizonyos, hogy már előzőleg is tájékoztak a postahivatal viszonyairól és helyzetéről.

A betörők mintegy ezer korona értékű postai bélyegyet, meg egyéb értéket és készpénzt vittek el. A betörést ma reggel vették észre és nyomban jelentést tettek róla a bieskei csendőrségnek, mely viszont táviratilag értesítette a budapesti főkapitányságot.

Az első dolog volt, hogy azt a két gyanús embert keresték, de azok már nem voltak Bieskén. Előző este még ott tartózkodtak, többen látták is még őket, de hogy miként távoztak, arról senkinek sincs tudomása.

Meg van állapítva, hogy vasuton nem mentek el. Es így valószínű, hogy a betörés után gyalogszerrel menekültek Bieskeről, még pedig alkalmasint a főváros felé.

A talpasi forrongás. Talpas községben csak a katonaság, — a mely megszállotta a községet, — tartja fenn a rendet. A lakosság még mindig igen ingerült, mindenre kész elvakultságában s egyáltalán semmi kilátás nincs arra, hogy békés megoldás jöjhessen létre. A katonaság, mely belügyminiszteri jóváhagyással vonult ki, valószínűleg egy hónapot fog Talpason tölteni s ez időre a legszigorubb fegyelmi intézkedéseket léptették életbe, úgy mint a mult esztendőben Seprősön. A lakosoknak az esti órákban nem szabad lakásukról távoznia, éjjel és nappal az utcákon váltott őrzéjratok cirkálnak s minden, a faluban található fegyvert elkoboznak. Ez így tart mindaddig, míg a rend és nyugalom helyre nem áll s ha a jelenlegi állapot egy hónapnál tovább tartana, akkor nagyon valószínű, hogy a tavasz is ott kinn leli Talpason a katonaságot.

Válságos helyzet.

Harc a kormány ellen.

Kétségtelen dolog, hogy gróf Tisza István alaposan elrontotta a helyzetét tegnapi beszédével, melylyel Pitreich közös hadügyminisztert vette védelmébe. Még a saját pártjában is nem csekély levertséget okozott ez a beszéd, mert a kormánypárt tagjai nem ok nélkül, attól tartanak, hogy Tisza kijelentései felkavarták megint a már lecsillapodott kedélyeket és hogy ez obstrukció ismét új erőre jut.

A tény az, hogy a Kossuth-párt tagjainak egy jelentékeny része nagy mértékben föl van háborodva és nem csekély hajlandóságot mutat arra, hogy ismét fölvegye a harcot a kormány ellen, melyről bebizonyult, hogy nem mer szembeszállani Pitreich hadügyminiszterrel és a mely a kilátásba helyezett katonai reformok közül semmitse lesz képes megvalósítani. Tisza, a ki olyan snajdigul odavágott Körbernek, az előkelő idegennek, a közös hadügyminiszter előtt mukkanni se mert és a képviselői körökben elterjedt hírek szerint a miniszterelnök Bécsből kapott barátságos figyelmeztetést: eszébe ne jusson valahogy Pitreich ellen is olyanféle kirohanást rendezni, mint a hogy tette Körberrel szemben, mert baj lesz.

Tisza elhatározása.

Kétségtelennek látszik, hogy Tisza István el volt határozva rá, hogy Pitreichnek is keményen megmondja a mondandóit.

Egy újság, melyről tudvalevő, hogy igen közel áll Tiszához, sőt egyenesen az ő kormányának a támogatására alapított, a tegnapi nap reggel még igen erélyes hangú cikkben helyezte kilátásba, hogy Pitreich így, meg úgy esunyán ki fog kapni Tiszától.

Ezzel aztán, mint mondják, tegnap délelőtt, még a Ház ülésének kezdete előtt gróf Tisza István igen előkelő helyről figyelmeztették, hogy ne szálljon szembe Pitreich hadügyminiszterrel, mert ennek a vizálynak az lenne a vége, hogy őt ejtenék el.

Es így hát Tisza úgy viselkedett, mint egy szelid, kezes bárányka és mondott egy lágy, lirai hangú beszédet, mikor mindenki dörgő szavakat várt tőle, a miért deza-vaálták.

Es ugyan az a lap, a mely tegnap kilátásba helyezte, hogy Pitreich kikap, ma vezéreikében a miniszterelnök tegnapi beszédéhez hasonlóan azt iparkodik bizonyítani, hogy a közös hadügyminiszter kijelentései teljesen elfogadhatók.

Reformok kellenek.

Beszélik, hogy valami reparatura fog történni, hogy Pitreich keresi majd a módot és alkalmat valami újabb beszédre, melyben helyreigazítaná félremagyarázott szavait.

Hogy ez a helyreigazítás meg lesz-e, nem tudjuk. Ha meg lesz is, nem tulajdonítunk neki nagyobb súlyt, nem tekinthetjük egyébnak, mint taktikai fogásnak, a mely arra való, hogy lecsillapítsa az ismét háborgó kedélyeket, ha lehet.

Nagyon gyanús dolog és joggal fokozza a magyar közvélemény bizalmatlanságát, hogy újra és újra történnek Bécsből olyan kijelentések, melyek egyszerűen pocsékka silányítják a magyar kormány nyilatkozatait. Ide tények kellenek végre. Az kell, hogy megteremtsek a reformokat.

Tisza bukása.

Beszélnék Tisza bukásáról is, még pedig hatása alatt egy hírnek, melyet az „Information” című bécsi könyvkiadó tudósító tett közzé, mondván a következőket:

„Tisza gróf vasárnapi bécsi audenciája után ő Felsége Mürtzstégbe utazott és pedig a következő urakkal: Beck báró vezérkari főnök, Kriegshammer lovassági tábornok, volt hadügyminiszter, Uexküll gróf hadtestparancsnok, Paar gróf főhadsegéd, Paar Lajos gróf lovassági főfelügyelő és Bellegarde gróf lovassági tábornokkal. Tisza gróf vasárnap délelőtti kihallgatása a miniszterelnök állásán nem változtatott semmit, hogy azonban a mürtzstegi vadászatok nyomtalanul mulnak-e el fölötté, az több, mint kétséges.”

SZÍNHÁZ.

Flirt nagysám több ízben lemaradt előadására végre tegnap újból sor került. A nézőtér közönségét azonban legkevésbé sem lelkesítették a darab színtáncái. Bagdadság uralta a parkettet s taps csak elvéve, az is kis mértékben hangzott fel.

Blaháné a vidéken. Blaháné visszavonulásának híre a nagy művész nő nyilatkozott és ezzel kettős öröme hangolta különösen a vidéki városok közönségét. Az egyik, amelyvel kijelentette, hogy visszavonulása csak időszaki, a másik, hogy ez idő alatt a vidéken kíván vendégszerepelni. Így tehát nekünk debrecenieknek is lehet reményünk ahhoz, hogy újra körünkben lássuk s arról a színpadról csudáljuk Blahánét, a mely bőbeszűje volt az ő művészetének.

Színházi hírek. Vasárnap este kerül először színre a „Arany virág” Operett 3 felvonásban, írta Martos Ferencz. Zenéjét szerette: Huszka Jenő. Az operett főbb szerepei a következőkép. kiosztva: Pötjoviev Danilo herceg — Farago Ödön, Bébó hajóslegény — Mezei Andor, Silvio — Nagy táncosnő — Felhő Rozsi, Stone Ellen, amerikai milliomos — Ráthonyi Tilla, Gaula Harry — Krémer Jenő, Tapasztalatlan ifjú — Iványi Antal, Meridon Lise — Püspöky Rózsi, Diar Diana — Székely Ilona, Fogadás — Szilágyi Aladár, John — Virágháty Lajos „Aranyvirág” vasárnap. esti premierjére az utalványok nem lesznek érvényesek.

UJDONSÁGOK

Báró Bánffy Dezső Debrecenben.

Fogadtatás. Programbeszéd.

Debrecen, január 16.

Az *Uj párt* debreceni szervezői befejezték előkészítő akciójukat s ma már, a hivatalos megalakulástól eltekintve, szervezett csapat sorakozik a Bánffy zászlaja alá s vár a lobogó kibontására.

Jeleztük, hogy a párt feje, Bánffy Dezső báró személyesen is részt vesz debreceni pártjának alakulásán. A báró e hó 30-án, az esti gyorsvonattal érkezik közénk. Fogadtatására a pályaudvaron megjelennek a helyi Bánffy-frakció összes vezéréberek, élükön *Degenfeld* József gróffal, a ki vendégül is látja Bánffyt. De ott lesz e fogadtatáson előreláthatólag az *Uj párt*nak csaknem mindegyik számottevő egyénisége. A bevonulás után Bánffy elnöklésével bizalmasabb jellegű értekezlet lesz.

Január utolsó napján, vasárnap délelőtt 11 órakor tartják meg az

alakuló közgyűlést, az Arany Bikaszálloda dísztermében. A közgyűlés napirendjének elején Bánffy báró programbeszédet mond, majd hivatalosan is megalakítják a debreceni *Uj párt*ot. Megalakulás után, déli 2 órakor díszbéd lesz a Bika nagytermében.

Bánffy Dezső báró még az nap elutazik Debrecenből.

* **Vasárnapi istentiszteletek.** A ref. templomokban holnap, vásár vasárnapja alkalmából a következők prédikálnak: Nagytemplomban Varga Béla hitanhallgató. Kistemplomban Simon Imre segédtanár, Ujtemplomban Kövér Árpád hitanhallgató, Ispóty-templomban Németh Vince hitanhallgató, Homokkertben Szele György lelkész, Csapókerthben Kovács János népiszkolai felügyelő, Szegényházban Hajdu Zsigmond püspöki titkár.

* **Zilahy Kiss Endre dr. halála.** Részvétele vesszük hírét, hogy Zilahy Kiss Endre dr. táblabíró az éjjel 60 éves korában meghalt. Az elhunytat, ki büntető ügyeket referált a táblán, családi csapások keserítették el. Nagyon fájdalmasan hatott rá Jolánka nevi leányának a múlt év szeptemberében, fiatalon történt elhunytja. Zilahy Kiss Endre a legelőkelőbb, a legrégebb magyar családok egyikének volt a sarja; a Kiss-család ősei között több neves férfiről emlékszik meg az irodalomtörténet; maga az elhunyt is, kiben Zilahy Kiss Gyula (Junius) essay-író, unokatestvérét gyászolja, nagy barátja s műkedvelője volt a litteraturának. Debreczen közéletében is jelentős szerepet vitt a megboldogult, akinek halála széles körben kelt mély részvételt. A gyászoló család a halálesetről a következő jelentést bocsátotta ki:

Alólirottak fájdalomtól megtört szívvel jelentik úgy a maguk, mint a nagyszámu rokonság nevében is, hogy a forrón szeretett férj, apa, após, testvér és sógor dr. Kiss Endre királyi ítélő táblai bíró életének 60-ik, boldog házasságának és hivataloskodásának 35-ik évében, folyó hó 15-én éjjel fél 2 órakor esedésen elhunyt. A boldogultnak földi maradványai f. hó 16-án d. u. 2 órakor fognak a Kossuth-utca 39-ik számu gyászháztól, az ev. ref. egyház rövid szertartása után, a debreceni vasúti állomáshoz s onnan Zilahra szállítottai s folyó hó 17-én d. e. 11 órakor a zilahi vasúti állomástól a családi sírkertbe eltemettetni. Debrecen, 1904. január 15. Özv. Kiss Endréné szül. Tarczaly Julia neje; dr. Kiss Endre és neje, Jenő és Lenke gyermekei; özv. Tarczaly Károlyné Mándi Klára mint anyós. Kiss László és gyermekei; özv. Vajda Jánosné szül. Kiss Berta és gyermekei; Kiss Ernő és neje Farkas Erzsébet és gyermekei; mint testvérek. A temetést Gebauer temetkezési intézete rendezti.

* **A Kaszinó-estély.** A január 23-án tartandó Kaszinó-estély meghívóit már kibocsátották. Az estélyt hangverseny nyitja meg, a melynek részleteiben is összeállított műsora a következő: 1. *Nyitány*, előadja a Rácz Károly zenekara. 2. *Versek*, írta és felolvassa: Farkas Imre. 3. *Stahl*: Szivem bálványa, Lincke: Lysistrata keringő, éneklő: Kovács Margit urhölgy, zongorán kíséri: Jóna Kálmán. 4. *Wieniawski*: Legenda, Hubay: csárdajelenetek.

Hegedűn előadja: Weszprémy Andor, zongorán kíséri: Jóna Kálmán. Az estély a hangversenynyel, félkilencor veszi kezdetét. Ma hirdetés jelent meg a Kaszinó fekete tábláján, a melyben Miskoley Lajos igazgató tudatja, hogy az előjegyzett ülőhely-jegyeket folyó hó 18-ától kezdve délutánonként öt és nyolc óra közt osztja ki. A vizsgálóbizottság 20-án délután hat órakor tartja az estély előtt utolsó ülését, a melyen a részleteket beszélük meg. A Kaszinó-estély, különösen a műkedvelő hangverseny iránt oly nagy a tagok érdeklődése, hogy a Kaszinó tágas helyiségei ezuttal alighanem szűknek bizonyulnak.

* **A jog- és pénzügyi-bizottság ülése.** Debrecen város jog- és pénzügyi-bizottsága hétfőn délután fél négykor a városháza nagytanácstermében Veeser Imre főjegyző elnöke alatt ülést tart.

* **Magyar név.** Tringel Károly hajduböszörményi szabó belügyminiszteri engedéllyel *Böszörményi-re* magyarosította nevét.

* **Pályázat jogtanári állásra.** Kiss Áron püspök pályázatot hirdet a debreceni jogakadémia megüresedett magánjogi tanészék betöltésére. A tanárnak a magyar és az osztrák magánjogot, telekkönyvi rendtartást s esetleg bányajogot kell előadnia. Az állás 1904 szeptember 1-én foglalandó el. Törzsfizetés 4000 korona és 800 korona lakbér. A 200 koronás ötödévi pótlék 400 koronára emelkedhetik ötödévenként. A pályázati kérvények a püspöki hivatalhoz nyújtandók be március 20-ikáig.

* **A Csokonai-kör ülése.** A Csokonai-kör választmánya január hó 16-ik napján, szombaton d. u. 4 órakor a collegium kis tanácstermében ülést tart. Az elnökség. Tárgy: 1. Csokonai életrajzának pályázati feltételei. 2. Csokonai költeményeinek szemelvényes kiadása. 3. Folyó ügyek.

* **A hirdetési oszlopok.** Már évekkal ezelőtt *Turai* Farkas kizárólagos jogot kapott arra, hogy Debrecen utcáin hirdetési oszlopokat állíton fel. A tanács utóbb ezt a jogot akként módosította, hogy hirdetési oszlopokat másoknak is jogában áll állítani, ha ez iránt engedélyért folyamodnak, csupán az oszlopok elhelyezésénél tartja fenn az elsőbbségi jogot *Turai* javára. Most, hogy a *Turai* engedélye lejárt, folyamodott, hogy száz forint helyipénz fejében szintén elsőbbségi joggal újra neki adja a városi tanács a hirdetési oszlopok felállításának engedélyét. A tanács véleményezésére a jog- és pénzügyi-bizottságot hívta fel, a melynek tagjai között a szabadverseny érvényesülése legegyszerűsége alapon, — úgy értesülünk — hogy a „*kizárólagossági*” vagy „*elsőbbségi*” jogok biztosítása nélkül óhajtnák javasolni mindazok részére az engedélyt, a kik hirdetési oszlopok további felállítására akarnak vállalkozni.

* **Elfogott zsebtolvaj.** Jó fogást csinált a rendőrség tegnap Steczola József elfogatásával. A gácsországi Stryjből jött a debreceni vására, azt remélve, hogy üres erszényét feleszerelheti a mások tömött tárcájával. Számítása balul ütött ki, mert a rendőrség, mielőtt még valakinek zsebet kiürítette volna, elfogta. Büntetésének kiöltése után visszatoloncolják Stryjbe.

* **Az állami tisztviselők közgyűlése.** Az állami tisztviselők országos egyesületének debrecen—hajdunegyei köre 1904 január hó 29-én délután 5 és fél órákor a városháza nagytanácstermében tartja évi rendes közgyűlést. Táragsorozat. 1. Elnöki jelentés a kör tevékenységéről. 2. Számvizsgálók jelentései és ennek alapján a felmentvény megadása. 3. A jövő évi költségvetés előterjesztése. 4. Esetleges indítványok tárgyalása, melyek 8 nappal a közgyűlés előtt a választmányhoz beadattak. A választmány határozati javaslata a fizetést rendező törvényjavaslat tárgyában. 5. Esetleges felebbezések. 6. Választások. Választandó: titkár (lemondás folytán), az alapszabályok 30. §-a értelmében kisorsolandó 7 tag helyére 7 választmányi tag.

* **Debrecen kertségi szabályrendelete.** Debrecen kertségi ügyeit, jóllehet ez a polgárság tulnyomó részét érdekli, sőt érinti is, hosszú idő óta csupán tárgyalások, előkészítésekkel kötötték le. Valamennyi kertészek idejében tárgyalta az egyes szabályrendelet tervezetét, elmondta benne véleményét s bár a szabályzat életbeléptetése erős szükségét képez, mindmáig nem lett belőle semmi. Bizonyára örömmel fogadják tehát a kerthasznosok azt a hírt, hogy az idevonatkozó egyes szabályrendelet ügye most már a megvalósulás legkomolyabb stádiumába jutott. A szabályrendeletet ugyanis a hétfőn tartandó jog- és pénzügyi-bizottsági ülésen veszik újabb s érdemleges elbírálás alá. Látják el határozati javaslattal, hogy azt a teljes tanács ülése után még az idei első városi közgyűlésen végérvényesen elintézhessék.

* **A Gyáriparosok Orsz. Szövetségének** debreceni fiókjá, Szűtő Győző előktele mellett e hó 19-én d. u. 3 órákor közgyűlést tart az iparkamara tanácstermében. A gyűlés tárgyai: 1. Elnöki jelentések a fiók ügyeiről s az alapszabályok módosításáról. 2. Önálló vánterületünk autonóm tarifájának kidolgozása. 3. Közszállások rendezése. 4. Hatósági és állami verseny elleni állásfoglalás. 5. A munkások egészségének megővése. 6. A kiviteli üzlet előmozdítására való javaslatok. 7. A szövetség ügyvivő igazgatójának (dr. Neményi Ambrus) átirata. 8. Indítványok.

* **A szegényügyi-bizottság** tegnap Oláh Károly elnöklete alatt ülést tartott a városháza nagytanácstermében. Az ülés folyamán a szegényház gondnoka jelentette be, hogy a szegényház lakói 113-an vannak s az ünnepek alatt Horváth János és Nemes Gábor borral ajándékozta meg őket. A bizottsági ülésen néhány szegényt vettek fel újabb a szegényház lakói közzé, másokat pedig a tanácsnak állandó segélyezésre ajánlottak.

* **Fenyegetés revolverrel.** A nyugoti-sor egyik éjjeli mulatójában nagy riadalom volt az éjszaka. Vidám nótázás, pajkos tánc járta éppen, mikor egy ifju belépett s revolvert szegezve a mulatókra lelévással fenyegetett mindenkit. A mulatók egy része megriadtan hátrált, a másik része azonban nekiugrott a hivatlan vendégnek s kicsavarták kezéből a revolvert. Az esetet bejelentették a rendőrségnek, a mely megindítja a vizsgálatot a revolveres vendég ellen.

* **Ma este** az Angol királynő-vendéglő éttermében a Magyar zenekara játszik.

* **A főispán látogatásai.** Domahidy Elemér főispán, közvetlenül beiktatása után megkezdte hivatalos dolgainak intézését. Az alábbi hír a főispáni tisztség reprezentatív jellegét érinti. Domahidy főispán ugyanis ma kezdi meg látogatásait a város kifizetőseivel. A főispán délelőtt 11 órától, délután 5-től kezdődőleg végzi látogatásait.

* **Szabad iskola.** A szabad iskola szokott helyiségeiben vasárnap, folyó hó 17-én d. u. 3 órákor az orvosi tudományból előadást tartanak; az Eötvös-utcai iskolában: dr. Tüdös Károly, a Jókai-utcai iskolában: dr. Legányi Gyula, a Miklós-utcai iskolában: dr. Brunner Lajos, a Bánk-utcai iskolában: dr. Losonczy Almos. A tanítás ingyenes. Szívesen látunk minden felöltött embert. Látogassák minél többen ez érdekes és tanulságos előadásokat. Az intéző-bizottság.

* **Nagy tűz Mipepéren.** Mipepéren. Erey Kálmán bérlő birtokán nagy tűzvész pusztított tegnap. A lüngök 71 szekér szénát hamvasztottak el, 300 korona értékben. A kár biztosítás folytán megtérül.

* **Ki lesz a főkapitány?** Boeczó Sámuel halála, különösebben pedig a főispán kinevezése óta sürűn hangzik fel ez a kérdés. A kombinációk áradata van felszínen s a legkompetensebb helyről tett nyilatkozat sem szüntette meg a találgatásokat. A főkapitányi állás betöltése pedig még hosszú idő kérdése. Domahidy Elemér főispán — amint értesülünk — éppen a főkapitányi állás betöltésénél a legnagyobb körültekintéssel óhajt eljárni. Előbb tanulmányozza a viszonyokat, Debrecen közrendészeti állapotát, az esetleges reorganizáció szükségét s csak aztután fog a főkapitányi szék betöltésében dönteni. Jól informált helyről értesülünk arról is, hogy a főispánnak a főkapitányságra ez idő szerint jelöltje sínes. A pályázat kiírása pedig csak két-három hónap múlva történik meg.

* **A város, mint alapító.** Debrecen városát sürűn keresik fel az egyesületek, hogy lépjen alapító tagjai sorába. Ujabbán ismét két egyesület hívta fel erre. A magyar szőlősgazdák országos egyesülete arra kérte, hogy kétszáz koronával legyen az egyesület alapító tagja. Az Eötvös országos tanítói segélyegylet pedig arra kérte, hogy négyezer koronával legyen alapító, esetleg kisebb összeggel segélyezze az egyesületet. Mindkét kérelem felett a városi közgyűlés fog dönteni.

* **A magyarországi cipész-csizmadia munkások és munkásnők** szakszerveletének helyi csoportja folyó hó 17-én, vasárnap délután 3 órákor tartja meg első rendes évi közgyűlést és tisztújítást. Felkértenek a tagok, hogy könyveiket magukkal hozni szíveskedjenek. Tisztelettel a választmány.

* **Virtuskodó legények.** Kiss János és Bakos Gábor az éjjeli merő duhajkodásból bevették a Maty Miklós Hadház-utca 7. számú lakásának ablakait. A virtuskodó legényeket bejelentették a rendőrségnek, a hol majd számadásra vonják őket.

* **Tegnapi halottak.** Tegnap a következők hunytak el Debrecenben: Létány Illés r. k. 23 éves, Zilahy Kiss Eudre ref. 60 éves táblabíró, Meszinger Juliánna ref. 14 éves, Schweinitzer Ferencz r. k. 47 éves örnagy, Szemán N. r. k. 1 napos.

* **Nőiruha szabónő.** a ki Bécsben és Budapesten dolgozott, szakmájában teljesen járatos, ajánkozik a legdivatosabb angol és francia szabás szerinti béli és utcai ruhák készítésére. Vidéki megrendeléseket is elfogadok. Jobb házból leányokat tanítok szabni és varrni. Nógrádi Sándorné Piac-utca 42. (Lamprecht-ház) az emeleten.

* **Orosz galoschnik (sárczipők)** Békés Lajosnál.

TÁVIRATOK.

Tisza beszéde.

Budapest, jan. 15. A képviselőház mai ülésének végén Tisza István gróf reflektált Apponyi beszédére s azt mondta, hogy tévedés huzódik végig azon beszéden. Mert a hadügyminiszter tisztán csak katonaként beszélt. Ami a vezénnyelvet illeti, ebben a szabadelvűpárt és a hadügyminiszter felfogása azonos. Mindkettő célszerűségi okokból kívánják fenntartani a németnyelvet. A hadügyminiszter beszédéből részleteket olvas fel, a melyben kijelenti, hogy a törvényes állapotot, Magyarország jogait respektálja s távol áll tőle, hogy közjogi állásunkat s nyelvünket érintse. Ebből tehát kitűnik — mondta Tisza István, — hogy helyes uton jártam, mikor nem egyes, kiszakított passzusból itéltem. A beszéd után elfogadták indítványát, hogy az ülések holnaptól kezdve délután három óráig tartanak.

A hatalmak a háború ellen.

Budapest, január 15. New-Yorkból táviratozzák, hogy a diplomácia véleménye, mikép az európai hatalmak együttes lépést fognak tenni a háború megakadályozására.

Frank Boriska követelése.

Budapest, január 15. Még csak három napja, hogy gróf Károlyi Györgyöt Nagy-Károly városa országgyűlési képviselőjévé választotta s volt felesége Frank Boriska, ma már a gróf Károlyi György képviselői fizetését lefoglaltatta.

Pártértekezlet.

Budapest, január 15. A néppárt ma esti értekezletén kimondta, hogy a harcot tovább folytatja.

Pitreich nyilatkozata.

Budapest, január 15. Bécsből táviratozzák, hogy Pitreich hadügyminiszter a delegáció mai ülésén újabb beszédet mondott. Kijelentette, hogy ő megelőző beszédét úgy mondta el, mint katona s a magyar közjogi álláspontot bírálni, abba beleavatkozni nem lehet.

Öngyilkos gazdasági intéző.

Budapest, január 15. Iglórol táviratozzák, Lahner György uradalmi intéző ma egy fegyverből agyonlőtte magát. Tettének oka ez ideig ismeretlen.

Jelenet a folyosón.

Budapest, január 15. A képviselőház folyosóján ma izgalmas jelenet játszódott le. Justh Gyula függetlenségi képviselő megtámadta Lengyel Zoltán szintén függetlenségi képviselőt, a miért a párt lapjában megtámadta a pártot semleges viselkedése miatt.

— Vagy te lépsz ki a pártból, — mondá — vagy én. Ezt tovább nem tűrhetjük.

Az ügyet a pártkörben folytatják.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Pör a Király Színház miatt. (Távirat.) A Király Színház építkezése alkalmával Guttman Bernát kereskedelmi alkalmazott különféle híreket terjesztett a színház építészéről. Miután Márkus Géza műépítész és Kallós Ede szobrászművész kinyomozták a hírek terjesztőjét Guttman Bernát személyében, Kallós Ede magához hívatta Gáttmant s ott a könnyelműen terjesztett híreszteléseit alaposan leszárdta és gazembernek nevezte. Márkus pedig bezárta a műterem ajtaját s Guttmannt alaposan elpáholta. A fiatalember a sérülések következtében több napig az ágyat őrizte s ezután Kallós ellen becsületsértés, Márkus ellen pedig személyes szabadság megsértése és könnyű testi sértés vétsége miatt feljelentést tett a budapesti büntetőjárás-bírósnál, hol ma tárgyalta az ügyet Scharula büntető bírósága s a tárgyalás megkezdése előtt azonban, miután panaszos kijelentette, hogy vádlottakat sárteni nem akarta, úgy Kallós, mint Márkus a sértése-kért sajnálkozásukat fejezték ki, miért is Guttman panaszaát visszavonta s ennek folytán a bíró az eljárást megszüntette.

Ingtalanok forgalma.

Darvas Pál veszi a debreceni 1676. sz. tjkvben foglalt Fűvészkeret-utca 8. sz. házat Ludmány Lajosné és társaitól 15,000 koronáért.

K. Tóth Márton és neje Marjai Julianna veszik a debreceni 7000. sz. tjkvben foglalt 300 négyszögöl eszékerti szőlőt Kiss István és neje Elek Juliánnától 2400 koronáért.

Ozv. Oláh Györgyné Szakácskis Róza veszi a debreceni 374. sz. tjkvben foglalt Boeckai-ter 10. sz. házat Király Mártonné Szilágyi Róza és társaitól 6800 koronáért.

Makó Józsefné Horváth Sára veszi a debreceni 2137. sz. tjkvben foglalt 4 hold 1246 négyszögöl újostású földnek négy hatodrészt Horváth Erzsébet Nagy Sándorné és társaitól 2266 korona 64 fillérért.

Harsányi István és neje veszik a debreceni 1425. sz. tjkvben foglalt 1 hold 1051 négyszögöl zsidókereti szőlőt Darvas (előbb Döbsehord) Nándortól 12000 koronáért.

Nagy Imréné Berki Zsuzsanna és Pinceszé Imréné Nagy Julianna veszik a debreceni 674 sztkvben foglalt 5 hold 1300 négyszögöl ondódi földet Szabó Józsefné Boldog Zsuzsanna és társaitól 4900 koronáért.

HIREK.

Éjjeli posta.

Ismét robbanás egy budapesti gyárban.

Veszedelemes tűz hajnalban.

Ma hajnalban nagy riadalom volt a fővárosban. Iszonyú dorrenés hallatszott a fővárosnak Külső soroksári-ut felől eső részéről, a hol a Heidelberg Testvérek-cég: Első Magyar Vegyészeti-gyár egy benzintartálya felrobbant és a legnagyobb veszedelemmel fenyegette nemcsak az egész gyártelepet, de sőt a fővárosnak azt a részét is, a melyben a szóbanforgó gyártelep létezik.

A hogy elterjedt a híre, hogy „ég a kátránygyár” (köznyelven ezt a nevet viseli az ipartelep), azonnal esapatostul, rajokban vonult a korán kelő fővárosi munkásnép a külső soroksári-ut irányában, a hol a veszedelemes tűz kitört.

Az égő vegyianyagok bűze és füstje betöltötte ugyszólván az egész fővárost, a melynek több helyén riadtak föl a hajnali esőndben fokozott erővel hangzó robajtól, a mit a robbanás okozott.

A tűzjelzésre a főváros összes kerületeinek (kivéve a budai kerületek) tűzörsége kivonult a veszedelemes tűzhöz, melynek keletkezési okát eddigelé nem sikerült megállapítani. Megjelentek a kora hajnali tűz-

nél Szezerbowski Szaniszló tűzoltó-főparancsnok, Janicsok tűzfelügyelő és a mentők két őresapata.

A tűz az egyik benzin izolátor fölrobbanásából keletkezett. Ezek az izolátorok olyan különálló épület-tartályok, mint a minők a légszuszgyárakban a légszuszgyűjtő építmények. A Heidelberg Testvérek-féle vegyészeti gyárban is ilyen elkülönített tartályokban fogják fel a tisztított benzint, a melyet aztán lecsapolás útján hordókba és bádóg tartókba eresztenek.

Nehéz munkát kellett végezniök a tűzoltóknak, a míg reggel 8 óra körül veszélyen kívüli állapotba helyezhették az egész gyártelepet, a melyen — mint elképzelhető — sok a gyúlékony és a robbanó anyag.

Szerencsére a robbanás idejében a munkások zöme nem volt még a gyártelepen. Azok is, a kik ott voltak, masfelé és szétszórtnan foglalatostoktak a vegyészeti gyárban, úgy, hogy e robbanás éppúgy nem tett kárt az emberekben most, mint a hogy megkímélte ugyancsak ebben a gyárban az emberéletet egy hasonló természetű robbanás, a mely a husvét ünnepek alatt történt. a munkások ebédidejében.

Ha nappal történik a robbanás, bizonyos, hogy az anyagi káron kívül sok emberáldozatról kellett volna beszámolnunk.

A tűz körül óriási néptömeg verődött össze és még mindig tart a népvándorlás a Külső soroksári-utra, a hol az egy helyre szorított benzinláng fekete, bűzös füstje kavargva verődik föl az ólomszürke égbe.

Egy hónap alatt ez már a negyedik hasonló eset, a mely erőlyes intézkedést követel a hatóság részéről.

A tűz még egyre tart. A kár körülbelől 30.000 koronára tehető, mert az elégett drága benzin-anyagon kívül a felrobbant tartályépület is teljesen megsemmisült.

Egy halálraitelt utolsó percei.

— Saját tudósítónktól. —

Viktor Hugónak van egy regénye ilyen címmel: híres a regény az egész világon. Hanem az amerikaiak nem elégedtek meg az író fantáziájával, a valóság szerint akariák megismerni egy halálraiteltnek az utolsó perceiben-támadó gondolatait. A fantasztikus esetről a new-yorki Gun ad hírt.

San Francisco-ban egy elzüllött fiatal ember, a ki sok foglalkozása közt újságíró is volt egy ideig, rablógylökosságra vetemedett, amiért halálra ítélték az esküdtek. Amikor az ítéletjogerőssé lett és az elítéltnék felolvasták azt, a törvénysek elnökénél jelentkezett annak a sanfranciseoi lapnak a szerkesztője, a kinél az elítelt pár hónapig munkatárs volt s arra kérte az elnököt, engedje meg a halálraiteltet meglátogatni a cellájában. A találkozás az egykori főnök és alkalmazotja közt természetesen nagyon drámai volt, de csakhamar a beszélgetés üzleti fordulatot vett.

— Nézze, fiatal ember — mondta a szerkesztő, magának szegény anyja van, a ki bizonyára mélyen sajnálja ezt a szomorú dolgot. De ajánlok önnek egy módot, amelylyel legalább némi vigasztalást nyújthat neki... írja meg utolsó éjszakájának a hangulatát s minden sorért egy dollárt fizetek. Ez az összeg jól fog esni az anyjának.

Az elítelt megkötötte az alkut s másnap reggel a sanfran isei közönség meglepetéssel olvashatta a következő cikket a lapban:

Egy halálra ítélt utolsó órái. Még nyolc óram van a cudar életből s aztán átszálltanak villanyos erővel a más világra. Itt ülök ebben a nyomorult cellában, kavarom a teámat és szívom a pipámat, miközben azon kell gondolkodnom, mit nyak egy dollárért soronkint. Eszembe jutnak szép szerelmeim, a melyek közt a legvidámabbakat ime följegyzem...

S következő egy sereg vidám szerelmi kaland, összesen 2340 sor nyomtatásban. Szóval a halálraiteltnek nem voltak nagyon szomorú a gondolatai. Egész éjjel írt s még akkor is írt, a mikor a hóhér érte jött. Ekkor felbe kellett szakítania a munkát. A cikket így végezte: „Boesánatot kérek a tisztelt olvasó közönségtől, hogy nem fejezhetem be a novellámat, de a hóhér ur már türelmetlenkedik s mennem kell...”

A cikk természetesen óriási szenzációt keltett s a boldogtalan anyjának megküldte a kiadó a honorárium duplája hálája jeléül.

Az inas szerencsése. (Éjjeli express tudósítás.) Párisból távirják: Egy Egerszegi nevű magyar fiatalember, a ki a Charlesrois vándorcirkusz műlovarnójának inasa, hazulról azt a hírt kapta, hogy ötszázezer koronás főnyereményt csinált. Egerszegi tovább is megmarad a cirkuszban.

A kölni orvos-sztrájk. (Éjjeli express tudósítás.) Kölnben még mindig nincs megegyezés az orvosok és a betegsegélyző-pénztárak közt. Az orvosok tehát továbbra is tartózkodnak a betegsegélyző-pénztárak tagjait kezelni. A pénztárak idegenből szerződtettek orvosokat, a kiket viszont a kölni orvosok és a közönség bojkottálnak. Minthogy pedig a betegsegélyző-pénztárak oly rosszul honorálják orvosait, hogy abból megélni nem tudnak, valószínű, hogy ezek is ott hagyják a betegsegélyző-pénztárakat s így a pénztárak végre is teljesíteni fogják régi orvosaik követeléseit annál is inkább, mert a közönség az orvosoknak fogja pártját.

Egy egész család megőrült.

(Éjjeli express tudósítás.) Berlinben most olyan eset történt, a mely méltán felkeltheti a tudósok figyelmét. Egy egész család, a cselédjével együtt egy rögeszme áldozata lett. Berlini tudósítónk a következő táviratozza: Berlinben ma egy egész családot az örültek házába vitték. Az Eberwalderstrasse egy házában lakott egy Schneider nevű leány két fivérével és cselédjével. A leánynak jól jövedelmező divatárúüzlete van, az idősebbik fivére pedig a postánál jobb tisztviselő. Valamennyiokről kiderült, hogy rögeszméjük, a melybe beleörültek, hogy egy éjszaka ki fogják őket rabolni. Lakásukon mindenfélét zárat alkalmaztak s megtakarított pénzüket barátaik őrizetére bízták. Az éjszaka Schneider a lépcsóházban feküdt le és maga mellé tett egy lovassági kardot. Mikor egy lakó jött fel a lépcsőkön, a fiatal ember fölriadt és kardjával súlyos sebeket ejtett rajta. Aztán bement a lakásba, ott meg az öcsése riadt fel, a kívül összetűztek és az idősebbik fivér kardjával megvagdalta szerencsétlen öcsesét. Így kerültek a rendőrségre, onnan pedig az örültek házába, a cseléddel együtt, a kin szintén erőt vett ez a rögeszme.

Vak tűzilárma egy színházban.

(Éjjeli express tudósítás.) Usak most érkezik hír egy nagy pánikról, a mely a múlt héten történt a revali városi színházban és könnyen végzetessé válhatott volna. A múlt pénteken a revali színházban zsufolt nézőtér előtt kerül színre egy orosz operett. Előadás közben, éppen legördült a függöny, tűzoltókoesik robottak el a színház előtt trombitálva. A közönség megrémült s a kijáratok felé menekült. Irtóztató pánik támadt különösen a zsufolásig megtelt karzaton. A menekülők egymást taposták le és segélykiáltások töltöttek be a nézőteret. Ebbe a kétségbeesítő kavargásban egy néző a földszintről lekiáltott a zenekarba, hogy játszának egy indulót. Ez használt. A vig induló megnyugtatta a karzat közönségét s a mikor nyomban azután felhúzták a függönnyt, hogy folytassák az előadást, siettel mindenki elfoglalt a helyét. De az operettet nem lehetett befejezni, mert a karzaton temérdek sokan megsebesültek a nagy tolongásban és azoknak elszállítása hosszú időt vett igénybe.

CSARNOK. Az örökség.

— Regény. —
Írta: **Than Gyula.**
(Folytatás.)

Ronkai még sokáig maradt együtt azután Bátor Balázssal, de Ilma csak nem jött.

— No látod, — mondta Ronkai készülődése közben a nábob. — Ilma csakugyan nem jött. Hátha csalódtál?

— Legkevésbé sem. Majd holnap.

Ronkai távozott, Bátor Balázs pedig nyugalomra tért. Reggel a terrázon a reggelinél találkozott leányával. A nábob kíváncsi volt, hogy Ilma csakugyan előhozakodik-e Targainé segítségével. Nem sokáig kellett várakoznia... Ilma hamarosan mindjárt beszélgetésük elején előhozakodott vele.

— Kedves apukám, ugy-e te nem tudnál tőlem semmit megtagadni?

— Semmit, leányom.

— Kérni is ritkán kérek tőled valamit, pedig ha más volna a helyzetben, nem győznéd kielégíteni a szeszélyeid.

— De te angyal vagy édes gyermekem. Édes anyád minden jószágát, szelidségét, nemes lelkét, jószívét, egyszerűségét, minden jó tulajdonságát örökölted.

— Ritkán van vágyam, ritkán van kérésem, a mostani se olyan, hogy könnyen ne teljesíthetnéd. Egy szegény anya érdekében szölok.

— Tehát igaz? — ugrott fel az asztaltól Bátor Balázs.

— Mi igaz? — kérdezte csudálkozással Ilma, a kit meglepett édes atyjának szokatlanul erőlyes s vele szemben soha sem éreztetett hangja.

— Az, hogy Targainé behálózott, hogy megszédített, hogy hatalmába kerített.

— Ki mondta ezt neked?

— Az nem tartozik ide.

— De engedj meg drága apukám, nagyon is ide tartozik. A ki azt mondta az hazudott. Ugyan mivel hálózott volna be? Azzal talán, hogy a fia után vágyik, hogy az anyai szeretet gyermeke után viszi, hogy segélyre van szüksége s hogy ezt a segélyt egy szóval se kérte, nem is merete volna kérni, én ajánlottam fel neki önszántamból.

A nábob leányához lépett s egyszerre szelidebb hangon kérdezte:

— Csakugyan te ajánlottad fel neki?

— Hát hazudtam-e én valaha?

— Soha, édes gyermekem.

— Nos hát én ajánlottam fel s ha te ismernéd a helyzetét, te sem tettél volna másként. Édes jó apuskám. Ne hallgass te hazug hízolgókra. Hallgass te én rám, a kit hozzád a gyermeki, a legigazabb, a legönzetlenebb szeretet fűz.

— Igazad van angyalom! — És a nábob magához ölelte szép leányát, megeskolta, megsimogatta. — Igazad van, drága angyalom. Te rád hallgatok. Te vagy mindenem, örömem, boldogságom nekem.

— Folyt. köv. —

NYILTTÉR.

Értesítés.

Nóm, született Merhel Antónia asszonyt türethetetlen magaviselete miatt kénytelen voltam ott hagyni s külön háztartást alapítani, ebből folyólag, — miután nóm kijelentette, hogy számláit jövőben is hozzám fogja küldeni, — figyelmeztetem a n. é. közönséget valamint a t. kereskedő urakat, hogy számlámra hitelbe neki ne adjanak semmit, mert azt nem fogom kifizetni.

Debrecen, 1904. jan. 15.

Tikos József.

SZINLAP.

Ma, szombaton, bérlet 90-ik szám (A)

FLIRT NAGYSÁM.

Színmű 3 felvonásban.

olnap, vasárnap, január 17-én, két előadás

Délután 3 órakor:

Náni,

Színmű 3 felvonásban.

Este 7 és fél órakor, bérletszünetben.

Aranyvirág.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai
Debreczen, Kistemplombazár.

Nagy választék

farsangi czikkekből

Francia victória selyem,
himzett gázok, ajour selyem
batist, tricotn. mervellieux,
louisenne selymek minden
szinben.

Értesítés.

A tisztelt közönséget értesítjük, hogy 25 év óta fennálló

ágytoll nagykereskedésünkbe

a klosnybeni elárusítást is bevezettük.

Elvállalunk menyasszonyok részére **szükségelendő ágynemük berendezését** a legalsóbb minőségtől a legjobb kivitelig meglepő olcsó árakon.

Továbbá **régi használt ágyneműk tisztítását is elvállaljuk.**

Pontos kiszolgálásért régi czégünk kezeskedik. A t. uri közönség becses pártfogását tisztelettel kéri

Reich Hermann és Társa

Hatvan-utca 74. szám.



**BRÁZAY FÉLE
SÖSBORSZÉSZ**

NACY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS-ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNALATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLEKELVE VAN!

A „Takarék és Hitelintézet” részvény-lársaság“-nál.

4¹/₄ 0⁰ mellett elhelyezett betétek kamatlábat 1904. február 1-től kezdődőleg 4⁰/₀-ra szállította le

az Igazgatóság.

Ki nemcsak pillanatnyi örömet keres, de idővel drága ereklyét óhajt megőrizni kozzátartozói fényképeiben, az keresse fel

GONDY és EGEY

mütermét

Szent-Anna-utca 5. szám.

Páratlan szép nagyítások 6 frt-tól 12 frtig ugyanitt készülnek

12 példány vizitkép 4 forint.

A fenti czég ez új év napján jegyezte felvételeinek 70 ezredik folyó számát. Ily magas számot eddig a hazában csak a fővárosi Strelinszky-czég ért el.

Miden házi gazdasszony tegyen próbát az **élesztő nélküli**

SCHARP-féle egészségügyi „KUGLÓF” (Kugelhopf) liszttel,

mely remek szép, izre nézve pedig felülmulhatatlan finom Kuglóf süteményt ad.

Használati utasítással

1 csomag ára 50 fillér.

Minden dicséretnél meggyőzőbb egy kísérlet.

Kapható:

Deutsch Lajos és Deutsch Albert Fia
czégeknél.

Uradalmi tea vaj

naponta friss érkezés 1 kilogramm
1 forint 20 krajczár, kapható

KERTÉSZ SÁNDOR

fűszer- és csemege kereskedésében,

Kossuth-utca 17. sz.

A Lamprecht palotában

a Singer et Co. varrógép üzleti helyisége és raktárai

május 1-től kiadó.

Továbbá az udvarban

a volt **BIEDERMANN-féle**
bolhelyiség 11 redőnyös ajtóval,
betonirozott pinczével

azonnal kiadó.

